

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Računsko hranilnica v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenke in upokoјence.

Dr. Podkuranski:

Naše težnje in novo leto

Ob zatonu starega in ob zarji novega leta smo zaposleni po starem pravilu in po duševni potrebi z raznim premišljevanjem, voščimo drug drugemu sreče, zdravja in zadovoljstva, kakor bi ne vedeli, da si je treba vse še le izbojevati, da obstoja med posamezniki in skupinami večna borba za položaje in dobrine in da se utegne tudi v novem letu izpremeniti kvečjemu oblika.

Tudi uradniki smo se razgledovali po gospodarsko-političnih in družabnih vprašanjih ter premotrivali tudi svoj lastni »jaz«, ki mu bo enkrat usodni Silvestrov zvon zadnjič zazvonil. Prav posebno pa je uradništvo, kakor kaže tudi uvodnik v novoletni številki našega glasila, preresetavalo svoje stanovske zadeve, zaključevalo svojo letno bilanco in delalo prognoze za bodočnost.

Bilanca našega stanja je navzlic našemu vztrajnemu in vestnemu delu za narod in državo leto za letom pasivna. Prizadevanje uradništva gre za izboljšanje njegovega družabnega, zlasti njegovega gmotnega položaja. O prvem (zahteve po stalnosti, enakopravnosti, depolitizaciji, svobodi združevanja itd.), danes ne bomo govorili, pač pa spričo rastoče draginje o gmotnih težnjah.

V tem pogledu smo lani pričakovali, da nam bo vsaj to vrnjeno, kar nam je vzela l. 1935. redukcija. Pobjedniški na prejemkih pa so bili le delni, tako po obsegu, kakor tudi glede oseb, ki so jih bile deležne. Pohvale vredna je dobra volja vlade, toda naše upravičene zahteve še zdaleka niso izpolnjene. Ako se hoče ustvariti v interesu države same in javnega življenja sploh, dober, zanesljiv in neodvisen uradniški aparat, je treba posvečati uradniškemu vprašanju stalno pažnjo in več upoštevanja. Navesti hočemo le nekaj svojih teženj, ki se dajo izpolniti z amandmani v finančnem zakonu za l. 1938./39.

1. Določbe §§ 30., 134. in 263. zak. o uradnikih se spravijo v soglasje in tako izpremene, da začno teči prejemki ob sprejemu v državno službo ter ob vsakem povišanju (zaradi pomaknitve v višjo skupino, oz. zaradi priznanja periodskega poviška) s prvim dnem prihodnjega meseca, vendar pa se steka prvomesečna razlika — ne torej tudi prvi prejemki ob sprejemu v državno službo — v uradniški pokojninski sklad.

Dosedanje določbe, po katerih je n. pr. uradnik, ki je napredoval s 1. aprilom 1937., deležen višjih prejemkov šele s 1. junijem 1938., so namreč tako fiskalne in nazadnjaške — ne pozna jih v tem obsegu nobena civilizirana država, v nekaterih državah se plačujeju (odtegujejo) le neznatne takse za imenovanje — da bi jih morali že iz sramu pred evropsko javnostjo takoj odpraviti. Tudi ne gre, določevati v ur. zakonu, da napreduješ n. pr. po 3, 4 letih, dejansko pa nuditi višje prejemke šele po 4, 5 letih in enem mesecu. Saj je to toliko, kakor da je dejansko napredovanje mogoče v resnici šele po 4, 5 letih, ne pa po 3, 4 letih.

Finančno-tehnično se da denarni efekt take reforme za leto 1938./39. hitro preračunati, potem pa je poskrbeti tudi za kritje že v prihodnjem drž. proračunu.

2. Določila § 38. zakona o samoupravnih cestah z dne 8. maja 1929. v obliki novele z dne 30. maja 1930 k temu zakonu, po katerem je za javne uslužbenke predpisana obveznost vzdrževanja samoupravnih cest (banovinskih, občinskih in dovoznih cest k železniškim postajam) s telesnim delom, ki ga je treba redoma plačevati v denarju (kuluku), se odpravijo.

Državni, sploh javni aktivni uslužbenec ali upokoјenec ne uporablja javnih cest v tolikšnem obsegu kakor gospodarski krogi, dostikrat pa itak samo v interesu javne službe. Zahtevati od njega še kak prispevek za to, je docela neutemeljeno, nepravilno. Paradoksnost obstoji pri tem v onih banovinih — banski sveti s sklepom razveljavili kuluk javnih uslužbencev, pa se navzlic temu še vedno pobira. Res grandiozna skladnost!

3. Za javne nameščenke se odpravi plačevanje izrednega prispevka k uslužbenskemu davku, saj gre že višina tega davka samega in pokojninskega prispevka mesečno v stotine dinarjev.

4. Pripraviti je vse potrebno za sistemiziranje uradniških mest in za uvedbo časovnega napredovanja.

Narodne poslance in senatorje, sploh vse naše odločujoče činitele pa prosimo, da se zavzamejo za kar čimprejšnjo uresničitev naših minimalnih teženj, glede zahtev pod 1. do 3. že s 1. aprilom 1938.

L. A.:

Kaj zdaj?

V uradnih objavah, izdanih ob zadnjem zvišanju doklad, je bila višina teh poviškov tako nerodno navedena, da je med nepoučenimi vzbudila vtisk, da gre za neprimerno večje zvišanje, kakor je bilo v resnici. Objave so namreč navajale celotne zneske zvišanih doklad, ne pa zneske poviškov samih. Tako se je — po krivdi nespretnih stilizacij v objavah — vzbudil vtisk, da gre za res izdatno izboljšanje našega položaja.

Takoj po objavi smo izrazili strah, da utegnejo te napačne številke povzročiti zmedo in med nepoučenimi, zlasti še v krogih brezvestnih izkoriščevalcev prebivalstva, dati povoda za neupravičeno zvišanje cen. Res se je naš bojažen uresničila. Zlasti na jugu države so pričeli razni oderuhi dvigati cene življenskim potrebščinam, celo navijati najemnine. To je šlo ponekod tako daleč, da so morala državna tožilstva podvzeti stroge korake proti krivcem in je bilo izrečenih tudi več občutnih kazni. Drugod so pa spet ob-

činska oblastva morala poseči vmes, da so zavrla vsaj najhujše izrodke.

Kar smešno bi se vse to moglo zdeti človeku, če ne bi bila stvar tako žalostna. Saj smo vendar dobili tako malo povrnjenega, niti ne vsega, kar nam je odvzela redukcija leta 1935., upokoјenci pa sploh nič. Četudi je prejel posamezen aktivni uslužbenec od 50 do 150 din osebne doklade več na mesec, in po nekaj kovačev za otroke, ves ta zvišek prav nič ne more izboljšati našega položaja. Povprečno znaša to malenkostno zvišanje komaj 4—6 % dosedanjih naših prejemkov. Pri tem je pa treba pomisliti, da so bile naše plače in pokojnine že v oktobru 1935. absolutno in relativno prenizke in da se je medtem draginja hudo povečala. Tako nam tudi ta delni priboljšek ne nudi niti eksistenčnega minimuma. Kakor že vselej doslej, kadar je bila gospodarska konjunktura ugodna, in so se pridobitne razmere izboljšavale, smo tudi zdaj drž. uslužbenci in upokoјenci vselej daleč zadaj.

Ko po neskončnem moledovanju nazadnje vendarle prejmemo zvišanje, je draginja že spet toliko narastla, da nikdar ne dotečemo tistega, za življenje potrebnega standarda, za katerega se borimo.

Po uradnih podatkih so se v zadnjih dveh letih poglavitni predmeti, neobhodno potrebni za preživljanje, podražili povprečno za 25 %, naše plače pa komaj za petino tega. Saj je življenje vsak dan dražje. Kurivo se je zvišalo do 40 %, podražilo se je meso, mast, maslo, olje in kruh. Rasejo neprestano cene obleki in obutvi, javne davščine pa ostajajo iste ali pa se še večajo. Najhujše so prizadete družine. Ob zadnji vrtnitvi doklad niso prejeli niti aktivni niti upokoјeni doklad za žene, tudi se niso vrnili prejemki omoženih aktivnih in upokoјenih uslužbenk. Da je pa upokoјencem obstanek zdaj res skrajno težak, je jasno, ko že s prejšnjimi pokojninami niso mogli dostojno preživljati se.

Pri tem izkazuje državna blagajna nepričakovano visoke presežke dohodkov nad izdatki. Državni letni obračun 1936/37. kaže prebitok na dohodkih v višini 512 milijonov din. To so povišani dohodki od davkov, carin, taks in trošarin, zvišali so se pa tudi dohodki železnic in drž. podjetij, zlasti tudi v velikih državnih denarnih zalodih. Navzlic temu se ne bo odpravil tudi v prihodnjem proračunu 1 % doprinos k uslužbenskemu davku, ki je

popolnoma začasna in izjemna davčna obremenitev.

Ker je torej dokazano, da je proračunsko mogoče brez nevarnosti za ravnotežje ugoditi našim itak minimalnim željam, ne moremo nehati glasno ponavljati, naj se nam vendar že olajša življenje. Da naše zahteve niso pretirane, temveč da je revščina zlasti med nižjimi kategorijami in pa med upokoјenci naravnost do neba vpijoča, to je pač javna in vsakomur znana resnica. Potrebo po zvišanju naših prejemkov so ponovno in z vsem poudarkom javno priznali tudi premnogi člani vlade in obljubljali svojo pomoč, da se našim poglavitnim, res življenjskim težnjam ugodi.

Se je čas, da se — če prej ne, vsaj z novim drž. proračunom — zvišajo in izboljšajo naši prejemki. Zato je treba, da vse naše strokovne organizacije neutrudno in vztrajno obveščajo naše narodne poslance in senatorje, pa tudi vso javnost o našem položaju, ki zahteva z vso nujnostjo in resnostjo skrajšnje izboljšanje sedanjega nemogočega stanja. Sveto pismo piše, da se bo odprlo tistemu, ki trka in da se bo dalo onemu, ki prosi. Ne nehajmo torej prositi in trkati, saj gre za naš obstanek in za obstanek naših družin.

Da bo v tem prizadevanju »Naš Glas«, kakor doslej še vselej storil svojo dolžnost, se razume samo po sebi.

Važni predlogi za novi fin. zakon

Jugoslovansko učiteljsko združenje je izročilo konec novembra prosvetnemu ministru predloge organizacije, kaj naj bi se vneslo v novi finančni zakon za leto 1938./39. v korist ljudskega šolstva in učiteljstva.

Iz te obširne spomenice bomo v sledečem navedli samo nekatere važne predloge, ki segajo preko zgolj strokovnega okvira učiteljskih interesov in ki se tičejo splošnih vprašanj celotnega državnega uslužbenstva. Mnogi izmed teh predlogov so vredni resnega proučevanja in bi bilo v interesu vseh pripadnikov našega stanu brez izjeme želeli, da se predlogi v celoti sprejmejo in uzakonijo.

Učiteljstvo želi, da se mu prizna stalnost, to je zakonsko poročstvo, da je učitelj na svojem službenem mestu nepremestljiv, razen če sam prosi za premestitev, če to zahteva službena potreba in kazenskim potom. Službena potreba je podana samo takrat, kadar se razred, na katerem poučuje, zaradi prenizkega števila učencev opusti. Kazenska premestitev je pa možna samo po izvršenem disciplinskem postopku. Ugotovljeno je, da je napredek in uspeh v šoli možen le tam, kjer je bil učitelj dalje časa zaposlen. Občutek nestalnosti v službi ovira voljo do dela in možnost uspehov.

Določba lanskega fin. zakona, ki je uvedla za učiteljice delni celibat, naj se odpravi. Pričakovanje, da se bo zaradi teh predpisov, ki ovirajo svobodno možnost učiteljic, izpraznilo več učiteljskih mest, se ni izpolnilo.

Učiteljice-matere, ki imajo štiri ali več otrok, se morejo po 20 letih efektivne službe na prošnjo upokoјiti s pravico do pokojnine, ki jim gre po zakonu. Ta določba bi bila osobito socialnega značaja, pripomogla bi pa hkrati tudi uspešno reševati vprašanje nezaposlenosti.

Učiteljem naj se priznajo leta, ki so jih odslužili v vojaški službi od 1912. do 1920. v efektivno državno službovanje, veljavno za napredovanje in za pokojnino. Po priznanju teh let naj se pa prevedejo v ustrezne skupine. — Učitelji - vojni invalidi, ki ima-

jo 25 efektivnih službenih let, se morejo na prošnjo upokoјiti. Pri tem naj se jim prišteje še 10 let službe in polna pokojnina. — Te določbe naj bi se v celoti raztegnile na pripadnike vseh službenih strok.

Učiteljem naj se prizna avtomatsko napredovanje po položajnih skupinah, tako da bodo mogli napredovati takoj, ko izpolnijo zakonske pogoje za napredovanje. — Ta določba predstavlja staro zahtevo vseh uradniških organizacij, ki so jo ponavljale že pred uveljavljenjem uradniškega zakona iz leta 1923., pa vse do danes.

Učiteljem naj se omogoči napredovanje v V. polož. skupino, če prebijejo v VI. skupini 3 efektivna leta. Doslej je bilo to zelo težko, ker zahtevajo dosedanje predpisi od učiteljev, da imajo 30 let službe, da so stari 55 let ter zadnja tri leta odlično ocenjeni. Tako jim je bilo doslej dejansko skoro onemogočeno napredovanje v V. skupino.

Upokoјenim učiteljem naj se od prestanka aktivne službe do nakazila pokojnine izplačujejo redno predumjmi na račun pokojnine, in sicer upokoјenim do 20 let službe 50 % plače in osebne doklade, do 25 let službe 60 % plače in os. doklade ter 50 % položajne doklade, do 30 let službe 75 % oz. 60 %, do 35 let službe 85 % oz. 70 %, upokoјenim z več kot 35 leti službe pa naj se izplačuje 95 % vseh osebnih prejemkov. — Sprejem te določbe bi bil nujno priporočljiv prav za vse stroke državne službe, ker vemo, koliko časa je treba čakati na nakazilo pokojnine po upokoјitvi.

Zelo umestna je predlagana določba, po kateri naj se za odslužitve vojaškega kadrskega roka dovoljuje učiteljem po 9 mesecev dopusta. Po odslužitvi se avtomatsko vrnejo v drž. službo in obdrže vse svoje pravice. — Enaka določba je veljala že v Avstriji in je ne le velikega socialnega pomena, temveč jo je tudi zato treba pozdravljati, ker preprečuje, da bi drž. uslužbenec, ki je poklican, da odsluži svojo državljansko dolžnost, bil zato še oškodovan.

Zlasti je pa pomemben predlog, naj se odpravi zakon o avtentičnem tolmačenju § 110. uradn. zakona. Ta naj se tako spremeni, da se namesto besed »ako to sicer zahtevajo interesi službe« dostavi sledeči stavek: »Nesposobnost kakor tudi neprimernost uslužbenca za službo mora biti dokazana«. Doslej so zaradi tega ostrega določila, ki je izročilo pravico upokojevanja popolnoma svobodni presoji oblasti, ki pa niso bila dolžna utemeljevati svojih ukrepov, večkrat po nedolžnem trpeli sposobni in marljivi uslužbenci. Pogostoma so bili mnogi zaradi politične ali osebne mržnje predčasno upokojeni, ne da bi mogli dokazati svojo sposobnost in prikladnost za nadaljnje službovanje.

Odpravi naj se takoj 1 % prispevek k uslužbenskemu davku. Že v proračunskem ekspezeju za leto 1936./37. je finančni minister izjavil, da se bo

ta začasni izredni prispevek k uslužbenskemu davku odpravil v prihodnjem proračunu, kar se pa doslej ni zgodilo.

Ker je dognano, da je po vaseh in drugih podeželskih krajih draginja prav tako občutna, če ne še hujša kot v mestih, je razdelitev krajev po draginskih razredih neutemeljena in za mnoge uslužbenke krivična. Zato naj se III. draginski razred sploh odpravi in naj se pomaknejo vsi kraji razen banovinskih mest, ki ostanejo v I. drag. razredu, v II. razred. — Prav tako naj se uredba o dokladah od 19. septembra 1935. odpravi in zamenja s prejšnjo uredbo od 12. marca 1932., ki določa za drž. uslužbenstvo znatno višje osebne in rodbinske doklade, zlasti tudi doklade za ženo, nima pa mnogih določb, ki občutno zmanjšujejo naše prispevke, kakor n. pr. znižanje doklad omoženim uslužbenkam.

vse te okoliščine in zaradi njih se je prekršilo načelo enake plače za enako delo. Plača je odškodnina za uporabljeni trud pri delu in zato mora veljati to načelo popolnoma za vse brez izjeme.

Klic na pomoč

Razmere železniških staroupokojencev, invalidov in vdov

Tudi tem potom se je že večkrat razpravljalo o vprašanju imenovanih. Ker se pa zadeva zavlačuje v neskončnost, smo primorani povzdigniti ponovno svoj glas v korist njih, ki so opravljali težko in odgovorno službo tako rekoč z eno nogo v grobu, z drugo v zaporu, a zdaj v visoki starosti žive v stiski in revščini.

1. Najbednejši med bednimi so tako zvani miloščinariji in njihove vdove z družbeno provizijo, ki so služili pri železnici 30—40 in tudi več let. Za starost ali bolezen jim je uprava Južne železnice priznala po svojih predpisih pokojnino (družbeno provizijo) tako, da so bili zadostno preskrbljeni. Zdaj prejemajo zraven svoje male pokojnine še po dva dinarja na dan draginske doklade v skupnem znesku 70 do 100 din mesečno. Kaj pomenijo ti prejemki, za kaj naj jih porabijo? Prepuščeni so obupu, navezani na beračenje in usmiljenje dobrih src. Marsikatero solzo potočijo ti starčki in se vprašujejo, če so si z dolgoletnim službovanjem to zaslužili. En del Južne železnice je prevzela tudi naša država v svojo last in s tem po rimskem sporazumu tudi vso skrb za upokojence vseh vrst, ki so jugoslovanski državljani.

2. Upokojeni delavci drž. in Južne železnice, ki so bili upokojeni po starih predpisih, so ves čas plačevali v delavski pokojninski sklad v zlati valuti. Ta sklad je ob prevzemu železnice prevzela naša država, prejemajo pa ti reveži z draginsko doklado skupaj 300—400 din mesečno, kar je za njih preživljanje nezadostno.

3. Uradniki, poduradniki in služitelji s polno in nepopolno službeno dobo so tudi ves čas službovanja plačevali v pokojninski sklad, katerega je tudi naša država prevzela v denarju in realitetah in s tem prevzemom po rimskem sporazumu tudi jamstvo, da bo skrbela za prevzete upokojence. Kako žive ti sivolasi starčki s svojimi revnimi prejemki? Res bi bilo nujno želeči, da bi se odločujoči o tem osebno prepričali in spoznali, da se jim godi velika krivica.

Najbolj nerazumljivo pa je, kako je mogoče, da so bili jeseni 1935 tako hudo zapostavljeni služitelji s polno

Iz navedenih razlogov zahtevamo, da se omoženim ženam v državni in samoupravni službi v celoti vrnejo prejemki, kakršne so prejemale pred uredbo iz leta 1935.

službeno dobo, ki prejemajo za 180 din na mesec manjšo doklado kot njihovi tovariši-neželezničarji. Sprašujejo se zakaj, mogoče zato, ker so ves čas službovanja plačevali v pokojninski sklad, ali za svojo vestno in težko službovanje? Nujno je potrebno, da se ta krivica popravi, tudi za nazaj.

4. Železniški invalidi drž. in Južne železnice, še s kronsko nezgodno rento, predstavljajo pa tako žalostno vprašanje, da se niti popisati ne da. Ob času njihove nezgode jim je nudila posebna nezgodna zavarovalnica za železničarje toliko, da so bili zadostno preskrbljeni, skrbela je tudi

Obleke kemično čisti, barva, plislira in lika tovarna J. O. S. REICH.

za proteze. Danes pa njihove rente še niso prevedene, ter za prejšnjih 100 zlatih kron prejemajo po 25 din mesečno. Nekateri od teh dobivajo še malenkostno drag. doklado, za katero prispeva bratovska skladnica, ki pa iste zadnji čas znižuje. Odraka se jim tudi popravljanje in nabava protez. Najbolj čudno pa je pri tem, kako je mogoče, da so v letu 1927. bili prevedeni samo tisti invalidi, kateri so bili pod ogrsko krono, a vsi drugi so ostali neprevedeni. Po vsi pravici pričakujejo in prosijo, da se jim storjena krivica popravi, in to tudi za nazaj. Meseca marca 1937 je prometni minister v narodni skupščini poudarjal, da bi tudi ti kronski invalidi po rimskem sporazumu morali biti prevedeni že v letu 1927., ob času prevredbe kronskih pokojnin. Da se to ni zgodilo, je vzrok slaba stilizacija posameznih členov o prevedbi.

Na podlagi navedenih podatkov se ponovno obračamo z nujno prošnjo na vse odločujoče, da se imenovanim popravijo vse naštetje krivice, ter da se njihove pokojnine vseh vrst in nezgodne rente valorizirajo na predvojno kupno moč.

Društvo
železniških upokojencev
za dravsko banovino
v Ljubljani.

Ženske za vrnitev doklad

Zadnjič smo že na kratko poročali, da je bilo konec novembra v Beogradu veliko javno zborovanje, katero je priredil »Ženski pokret« za namenom, javno povedati splošno zahtevo, naj se ženskam, nameščenim v državni in samoupravni službi, vrnejo doklade. Zborovanja so se udeležile zastopnice Jugoslov. ženske zveze, ženske sekcije Združenja p. t. t. uradnikov, Jugoslov. učiteljskega združenja in Jugoslov. proforskega društva. Zastopane so bile organizacija univerzitetno izobraženih žena in razna druga ženska društva. Zborovalke so sprejele naslednjo resolucijo:

»S 1. novembrom 1937. je kr. vlada deloma vrnila draginske doklade državnim uslužbenkam, katerim so bile odvzete leta 1935. To smatramo kot pričetek izpolnjevanja obljub, katere je dala vlada že večkrat, da bo namreč, ko se izboljša državni finančni položaj, začela obravnavati vprašanje zvišanja prejemkov drž. uslužbenec.

Zvišanje, ki velja od 1. novembra, se je izvedlo samo za del drž. uslužbenec, pa tudi za te v nezadostni meri, ker prejemki večinoma ne dosežejo skromnega eksistenčnega minima, popolnoma so pa izvzete iz tega izboljšanja omožene ženske v državni in samoupravni službi. Z uredbo iz leta 1935. so bili tako rekoč omoženim ženam prejemki znižani za polovico, in to tako, da so se v nižjih položajnih skupinah bolj znižali, tako da so bili torej gospodarsko slabotnejši huje prizadeti — kar je strašen moralni in gmojni udarec za njih in družine. Znižanje prejemkov so žene smatrale kot ponižanje svoje delovne sposobnosti in zmožnosti ter kot nepriznanje njihovih naporov za vestno izvrševanje

dolžnosti do države in ljudstva. Te se očitno ne cenijo tako, kakor delo drugih uslužbenec, ker se vrednost dela do neke mere izraža v višini prejemkov.

V gmojnem pogledu je znižanje poslabšalo njihov življenjski standard na tako stopnjo, da niso bile več zmožne živeti na način, kakor se spodobi za drž. uslužbenke. Znižanje prejemkov jih je primoralo, da opuste higijenska stanovanja, da odpuste posle, da za prehrano in obleko izdajajo kar najmanj. Posledice tako poslabšanega življenja so telesna neodpornost in moralna omahljivost, kar se mora občutiti tudi pri delu. Toda to nevarno »varčevanje« — da se tako izrazimo — se je moralo izvesti tako, da bodo nasledki najobčutljivejši za državo in ljudstvo: v porušanju zakonskega življenja in omejevanju števila otrok, ker vzdrževanje večjega števila istih oddaleč presega finančne možnosti teh družin. Položaj omoženih državnih in samoupravnih uslužbenk postaja še neznosnejši, ker so se letos življenjske potrebščine podražile povprečno za 30 %, zaradi česar bo življenjska raven padla še niže.

S tem, da se omoženim ženam v državni službi ni popravila krivica, storjena jim leta 1935., se tudi ruši eno pglavitnih načel v splošnem gospodarstvu, t. j. da enako delo zahteva enako plačilo. Za vse moške, ki delajo za zaslužek — v bankah, industrijskih in trgovskih podjetjih, v državni in samoupravni službi — velja to načelo, in ne vpraša se, ali razen te plače prejemajo še dve, tri ali več plač, ali imajo osebno premoženje sami ali njihove žene — samo za omožene državne in samoupravne uslužbenke so odločilne

stoji v njem, zakaj hotela sem Ti prihraniti jezo in odgovoriti kar sama namesto Tebe.

Vedela sem dobro, da se za otroka mojih let se spodobi, odpirati tuja pisma. Morala bi bila prositi mamo za dovoljenje, toda rekla mi je, da se vrne šele pozno zvečer, pa tudi tako zelo rada bi Ti bila storila uslugo. Ne vem zakaj, toda zdela se mi je, kakor da Ti s tem naredim veliko, zelo veliko uslugo.

Nato sem, ko sem bila čisto sama, odprla pismo in zelo me je presenetilo, ko sem na lepem, dišečem papirju zagledala strmo žensko pisavo in ko sem brala vse te preljubne besede, ki so bile napisane v pismu. Sprva se mi je zazdelo malce smešno, da Ti ta dama, ki se je podpisala s tako komičnim imenom »Muci«, dama, ki je še nikoli nisem videla, piše tako, kakor da spada k naši družini.

Pozneje sem pa pomislila, da mlado dekle vendar ne more poznati vseh ljudi, ki jih poznaš Ti. Ti pa poznaš toliko ljudi! In tudi ni prav nič čudno, da Te ima kdo zelo rad. Samo, če bi bila ta Muci mlada deklica kakor jaz, bi mi bilo pa zelo hudo. Toda nisem tako neumna in na raznih izrazih in marsikaterih drugih okolištinah sem spoznala, da gre za že odraslo damo, damo, ki je stara vsaj toliko kot naša mama.

Ta gospa Muci Ti je pisala vse polno ljubeznih besed, prav posebno še, da zmeraj misli nate, da Te pričakuje, da bosta šla na lep sprehod kakor zadnjič in da moraš zmerom misliti nanjo. In pisala je tudi, da ji bo zelo hudo, če ji ni nič ne odgovoriš. In da piši kar precej.

In več kaj sem zdaj storila, dragi očka? Pisala sem gospe Muci. K sreči je bil njen naslov vtisnjen na papirju. Odgovorila sem ji, da jo pomirim in ji vse

pojasnim. Zaradi tega pisma Ti torej ni treba nič skrbeti.

Seveda je bilo zelo predrzno, pisati komu, ki ga še nikoli videla nisem, in pisati celo brez mamine vednosti. Ampak saj veš, da mamica zadnji čas tako pogostoma joka. Ne vem zakaj, ampak bala sem se, da bi morebiti še bolj jokala. Tako sem se torej še tisti večer vsedla in napisala odgovor. Zelo sem se potrudila in saj nimam zaman v šoli odlično v spisu.

Prav za prav se te gospe nisem prav nič bala. Mislila sem si — ali ni to smešno? — da mora imeti prijazen obraz. Kdor ima mojega očka rad, mora vendar imeti prijazen obraz. In z najlepšo pisavo, kar jo zmorem, sem sestavila zelo vljudno pismo. Povem Ti, kaj sem pisala.

Najprej sem se dami zahvalila za ljubezno pismo. Saj to se vendar spodobi, mar ne? ... Nato sem ji pisala, da si moral kar na nagle odpotovati na jug, ker je Tvoja teta hudo obolela, in da se vrneš šele čez nekaj dni.

Nato sem sporočila gospe Muci, naj nikar ne čaka nate, kakor se je zdela iz pisma, in da Ti je to seveda gotovo zelo mučno, ker je res hudo neprijetno, čakati na nekoga, ki ne pride.

Nato sem ji še pisala, naj se zaradi Tebe nikar nič ne skrbi, zakaj Ti si najboljši očka na vsem svetu in nisi še nikoli nikomur storil nič žalega.

Na njeno vprašanje, kako Ti gre, sem ji pisala, da si se sicer malo prehladil, da pa že mamica skrbi, da se boš pazil. Pri ti priložnosti sem ji pisala tudi, da je tudi mama zdrava in da je prav tako dobra in ljubezna kakor Ti. Saj to sem ji vendar lahko pisala, kajti gospa Muci se bo gotovo zelo razveselila ob ti novici.

H. D. Forge:

Pismo desetletne Parižanke

»Dragi očka, vem za skrivnost, veliko skrivnost, ki me malce teži in ki ti jo moram zaupati. Mamica mi je zmeraj dejala, da moram biti vselej odkritosrčna s Teboj, in mislim, da sem se pregrešila, ker sem Ti to sprva prikrivala.

Nikar se zaradi tega ne jezi na svojo Zonko, zakaj hotela Te je presenetiti. Zanimala se je za Tvoje zadeve, ko Te ni bilo doma. Pogostoma si rekla, da Ti bo Tvoja mala Zonka za sodelavko, ko odraste in da jo boš uvedel v svoje delo. Dejal si tudi, da si mora človek v življenju znati pomagati. Zato mi je tudi palo v glavo — v mojo otroško glavo, kakor tako pogostoma praviš —, da Ti storim uslugo, prav zdaj, ko si na potovanju, tako daleč zdama.

Videla sem, kako si moral tako nenadoma odpotovati, ko je prišla brzojavka, ki Te je poklicala v Toulon k teti, ki je hudo obolela. Z veliko naglico sta s slugo napolnila kovčeg, mama je bila pa zelo razburjena. Tudi Ti si bil razburjen, morebiti, ker si se bal, da zamudiš vlak. Ves čas si spraševal slugo Jožeta, če ni prišlo zate nujno pismo. To pismo je moralo biti gotovo zelo važno. Nato si naglo odšel in mama Te je še spremila na kolodvor. Komaj si me utegnil poljubiti za slovo.

Lahko si misliš, dragi očka, kako žalostna je bila Tvoja Zonka. Dejala si je, da si gotovo marsikaj pozabil. Robec ali rokavice ali pa jantarjev ustnik.

Ko je po Tvojem odhodu Jože prevzel nujno pismo, katero si Ti s tako nerestnostjo pričakoval, se kar nisem mogla potolažiti. Silno me je mikalo videti, kaj

Pismo sem končala z zelo spoštljivimi pozdravi, tako kakor če pišem gospe ravnateljici pismo s čestitkami za njen god. Mogoče je gospa Muci zelo odlična dama.

Nato sem lepo potihem in na skrivaj pismo sama odnesla in ga vrgla v nabiralnik, saj veš, v nabiralnik zraven trgovine s čokolado, nujno pismo zate sem pa skril. Tako je to vse zdaj najina skrivnost — mar ne, dragi očka?

Ampak to še ni vse! In zdaj postane ta zgodba pravi čudež: le pomisli, včeraj, ko je mama šla po opravkih, je prišla neka služkinja, ki je prav nič ne poznam, in mi je prinesla punčko. Čudovito punčko, in sicer od neke dame, ki si ji storil nekoč veliko uslugo, in ki odhaja zdaj na dolgo, dolgo popotovanje in se nikoli več ne vrne.

Služkinja ni rekla nič drugega. Stekla sem k vratom in na glas klicala za njo:

»Punčka je od gospe Muci, od gospe Muci, kajne?»

Jože je mislil, da se mi je zmešalo. Toda služkinja je že odšla.

Prav gotovo, ne motim se. Ah, ta krasna punčka! Ko se je mama vrnila domov, jo je zelo občudovala. Toda mislila je, da je že darilo od kakih znanec za Božič, ki bo takó že kmalu.

Nisem ji nič povedala, kaj mislim. Prepričana sem pa, da je punčko poslala gospa Muci, ki ji je bilo moje pismo gotovo zelo všeč.

To je vse, dragi očka, to je vsa ta velika skrivnost.

Le dobro pazi nase, da se kmalu znebiš prehlada in oprosti svoji mali Zonki, če jo je kaj polomila. Punčka je res prelepa. Dala sem ji ime »Muci«, to si pač lahko sam misliš.

Tvoja Te ljubeča

Zonka.

Pridobljene pravice in pokojnina

Splošno znano je, da po uradniškem zakonu ne sme nihče prejemati dveh pokojnin hkrati. Če ima pravico do dveh, prejema večjo (§ 156. u. z.). Isti predpis je bil že v prejšnjem uradniškem zakonu iz leta 1923., le s to razliko, da je tam čl. 153. izrečno prepovedoval uživanje dveh pokojnin od države, v sedanjem zakonu pa ta predpis ni bil tako naravnost izražen. Zato je šele finančni zakon za leto 1934./35. dodal prepoved, da osebna drž. upokojenka, ki pridobi pravico do rodbinske pokojnine od samouprave, ne more uživati dveh, temveč eno, za katero se odloči.

Nastalo je vprašanje, ali se določba § 156. sedanjega uradniškega zakona nanaša tudi na tiste upokojence, ki so bili upokojeni pred uveljavitvijo tega zakona, torej na tiste, ki jim je bila pokojnina priznana že pred 1. aprilom 1931. V konkretnem primeru je neka upokojena učiteljica proti negativni odločbi finančnega ministrstva, s katero se ji je odbila zahteva po izplačevanju rodbinske pokojnine po možu obenem z njeno lastno osebno pokojnino, vložila tožbo na državni svet.

Državni svet je tožbo zavrnil in zavrnitev utemeljil takole:

»Tožiteljica napada izpodbijano odločbo in navaja, da se § 156. u. z. nanjo ne more nanašati, ker se nji za-

radi pridobljenih pravic ne more odvzeti pravo, da razen osebne pokojnine uživa tudi rodbinsko pokojnino, odmerjeno z navedeno odločbo. — Državni svet je spoznal:

Po § 156. u. z. ne sme nihče dobiti dveh pokojnin, če ima pravico do dveh, prejema večjo.

Navedeni zakonski predpis se ne dotika pridobljenih pravic drž. upokojencev do obeh pokojnin, temveč samo ureja vprašanje uživanja dveh pokojnin, medtem ko upokojencem tudi za naprej ostane pravica do obeh.

Ozira se na ta značaj navedene odločbe vsebuje ista splošno prepoved uživanja dveh pokojnin, ter se zato ne nanaša samo na tiste upokojence, ki so si pridobili pokojnine v času, ko velja ta določba, temveč tudi na one, ki so dobili to pravico že pred uveljavitvijo te določbe.

Ker se pa iz spisov tega predmeta vidi, da tožiteljica razen osebne pokojnine, odmerjene ji leta 1913. kot bivši učiteljici, uživa tudi rodbinsko pokojnino po možu, odmerjeno z odločbo ministrstva..., more v smislu navedene odločbe **uživati samo eno pokojnino**. Zato se ji je z izpodbijano odločbo pravilno zavrnila zahteva, naj se ji poleg osebne pokojnine izplača rodb. pokojnina, odmerjena z navedeno odločbo ministrstva.«

Vojni invalidi v Sloveniji

Pregled števila vojnih invalidov in njihovih vdov oz. sirot ter njihovih prejemkov po stanju na dan 1. julija 1937 — pri dravski finančni direkciji v Ljubljani.

	Število invalidov	Oseb	Prejemki		
			nvalidnina	Draginska doklada	Skupaj
			din	din	din
I.	Osebnih invalidov	2.237	4,853.968—	870.195—	5,724.163—
II.	Rodbinskih invalidov	2.766	3,060.183—	—	3,060.183—
	Vseh skupaj	5.003	7,914.151—	870.195—	8,784.346—

Ker so nekateri dnevniki objavili napačne številke o vojnih invalidih v Sloveniji, prinašamo ta točni statistični pregled po uradnih podatkih. Številke veljajo za dan 1. jul. 1937. Čeprav število upravičencev in višina prejemkov stalno padata, je stanje tudi zdaj še v glavnem nespremenjeno.

Zneski prejemkov so izračunani za vse leto.

Nekaj o avstrijskih upokojencih

Avstrijski finančni minister je v obravnavi o novem drž. proračunu za leto 1938. naznanil, da je vnesel v predlog izdatkov za pokojninske prejemke avstrijskih drž. upokojencev 7,6 milijona šilingov več kakor lani. To pa zato, ker se je pokazalo, da je bil doslej kredit za pokojnine prenizko odmerjen — in da bi se to tudi prihodnje leto ne ponovilo.

Po pojasnilu avstrijskega fin. ministra je za prihodnje proračunsko leto treba vsega skupaj za pokojnine 212,6 milijona šilingov. Od tega je določenih za prejemke upokojencev splošne uprave 169,3 milijona šilingov, kot prispevki Zveze (t. j. avstrijske države kot celote) za posamezna pridobitna podjetja in za staroupokojence zveznih železnic pa vsega skupaj 53 milijonov šilingov. Ker znašajo dohodki iz tega naslova (razne pristojbine, davki itd.) 9,7 milijona šilingov, je v celoti treba za kritje vseh pokojninskih izdatkov 212,6 mil. šilingov.

Če pogledamo statistične podatke o številu upokojencev, vidimo, da to število vsako leto stalno, čeprav polagoma narašča. Pojav je torej sličen kakor pri nas. Letos je bilo v Avstriji 51.825 drž. upokojencev (všteti so tudi upokojeni delavci in profesionisti), za prihodnje leto je pa določen za 52.067 upokojencev kredit. (Zaradi primerjave navajamo, da je v Jugoslaviji zdaj približno 67.000 osebnih in rodbinskih upokojencev.) Število upokojencev se bo torej predvidoma zvišalo za 242. Zanimivo je, da se razmeroma zelo visok povečanje pokojninskih kreditov dá razložiti zlasti s tem, da je pričakovati v prihodnjem letu upokojitev večjega števila doslužbenih uradnikov z visokimi prejemki, zaradi česar se pokojninski izdatki zvišajo, ker po naravnem zakonu odpadajo predvsem upokojenci z nizkimi pokojninami, zlasti staroupokojenci.

Za upokojence avstr. zveznih monopolskih uradov in ustanov je potreben kredit 82,2 milijona šilingov. K temu znesku prispeva Zveza 3 milijone, ostalo plačajo monopolna oblastva in ustanove iz svojih lastnih dohodkov. Monopolskih upokojencev je v Avstriji 35.494. Za staroupokojence zveznih železnic in Južne železnice je potreben za leto 1938. kredit 55,06 milijona šilingov. Od tega plača Zveza 49,27 milijona šilingov, zvezne železnice pa 5,79 milijona šilingov. Letos je staroupokojencev zveznih železnic in Južne železnice v Avstriji skupaj 28.450. Za prihodnje proračunsko leto se pričakuje znižanje števila staroupokojencev za 910 oseb. Za nove upokojence avstrijskih železnic pa skrbe železnice same, tako da jih splošni državni proračun ne upošteva.

Iz prednjega je videti, da znaša povprečna pokojnina avstrijskega upokojenca 217,76 šilingov na mesec. Če preračunamo to pokojnino v našo valuto, znaša torej povprečna mesečna pokojnina za vsakega upokojenca v Avstriji po sedanjem kurzu približno 1950 din. Mislimo, da bi bilo zanimivo primerjati ta znesek s povprečno pokojnino jugoslovanskih upokojencev. Prav tako je tudi celotni proračunski kredit za pokojnino, ki znaša 212,6 milijonov šilingov na leto, kar bi bilo v dinarjih približno 1900 milijonov, za majhno in finančno ne posebno močno Avstrijo zelo velik. Zlasti velja to v primerih z našo državo, kjer znašajo osebni pokojninski izdatki komaj 1100 milijonov din. Pri tem je pa treba upoštevati, da v navedeni vsoti v Avstriji še niso všteti železniški upokojenci, ki prejemajo pokojnine od železnic, ki so v Avstriji komercializirane. Sicer bi se celotni pokojninski kredit še močno zvišal.

Dobro bi bilo, da bi se naši odločujoči, prav tako pa tudi politični

krogi, ki odločujejo o naših dohodkih, vsaj malo pozanimali za razmere v drugih — zlasti v sosednih — državah s približno enako gospodarsko in socialno ureditvijo, kakor jo imamo pri nas. Po tem bi videli, da zahteve jugoslovanskih državnih uslužbencev in upokojencev niso pretirane, temveč, da so celo znatno nižje in skromnejše od

zahtev drž. uslužbenstva v sosednih deželah. In vendar ni mogoče reči, da bi bile tem državam težave sedanjih let prihranjene. Mislimo le, da so v teh državah odločujoči činitelji uvidevnejši in da imajo več razumevanja za življenjske potrebe stanu javnega nameščenstva.

Vestnik

Današnje številko lista dobe še vsi tisti p. n. tovariši, ki so prejeli prvo številko, pa je doslej niso vrnili. Če nameravajo list obdržati, naj se poslužijo čekovne položnice, ki je bila priložena prejšnji številki in naj nam nakažejo naročnino. Kdor pa lista ne namerava naročiti, naj ga blagovoli vrniti. — Uprava.

Vabilo na sodelovanje. Vnovič prav vljudno vabimo vse gg. tovariše, naj se uvrste v krog naših sodelavcev. V vseh panogah drž. službe je toliko sposobnih in strokovno odlično kvalificiranih tovarišev, ki bi mogli o svoji stroki poročati mnogo zanimivosti za naš list. Prav tako je tudi nešteto organizacijskih delavcev po naših strokovnih društvih, ki naj bi z delovanjem in cilji svojih organizacij seznanjali tudi tovariše iz drugih strok. Vse te vabimo, naj sodelujejo. Le s skupnim delom vseh bo mogoče ohraniti list na višini, ki mu kot osrednjemu glasilu slovenskih drž. nameščencev in upokojencev pristaja.

Nov grob. V četrtek, 13. januarja so v Mariboru pokopali ob izredno častnem spremstvu upokojenega svetnika stola sedmorice, Josipa Zmavca. Blagi pokojnik, po rodu iz Ljutomera, je slovel kot odličen pravni strokovnjak. Odlikovalo ga je plemenito, zares zlato srce in nenavadno blag značaj. Zato ga bodo vsi mnogostevilni stanovski tovariši in prijatelji močno pogrešali, saj je bil pok. Josip Zmavec vsepovsod nadvse priljubljen. Zavednemu tovarišu in zvestemu staremu naročniku ohrani tudi naš list trajen, časten spomin.

Kuluk. Kakor že lani, se bo tudi letos pobrala odkupnina za osebno delo na samoupravnih cestah od naših službenih prejemkov v dveh obrokih, in sicer aprila in septembra. Svoj čas se nam je kuluk odtegoval od februarjskih prejemkov. O tem obveščamo naše bralce, da ne bo kdo mislil, da je pobiranje kuluka za nas ustavljeno.

Vsa službena mesta zasedena. Nedavno je izdalo finančno ministrstvo opozorilo, da v njegovem resoru ni nobenih prostih službenih mest, in to ne pri ministrstvu samem, ne pri direkcijah in njim podrejenih uradih. Zato naj se prošnje za službe do nadaljnjega ne vlagajo.

Upokojenec

Dvajset let. S prvo letošnjo številko je stopil »Naš Glas« že v svoj dvajseti letnik. To je najboljši dokaz za njegovo potrebnost in koristnost za ves stan državnih aktivnih in upokojenih uslužbencev. Naj bi ravno to jubilejno leto postalo za list res doba okrepitev njegovega gmotnega temelja in hkrati pomnožitve števila naročnikov. Zato naročajte »Naš Glas«, priporočajte ga, širite ga!

Koliko je upokojencev? V finančnem odboru narodne skupščine je podal v začetku obravnave o prihodnjem drž. proračunu za leto 1938./39. finančni minister daljšo izjavo, s katero je pojasnil razne določbe v osnutku novega proračuna. Podal je tudi statističen pregled drž. upokojencev. Osebnih upokojencev je vseh skupaj v državi 40.287, ki se razdelje na posamezne finančne direkcije takole: Ljubljana 6992, Zagreb 9382, Banja Luka 1446, Split 2912, Sarajevo 3073, Podgorica 3257, Novi Sad 3812, Niš 2345, Skoplje 1604 in Beograd 5464.

Koliko je upokojskih organizacij? Kolikor moremo posneti, je v naši državi zdaj 14 organizacij upokojencev. So to društva, ki imajo svoje sedeže v sledečih mestih: Ljubljana, Maribor, Zagreb, Split, Šibenik, Mostar, Sarajevo, Banja Luka, Sombor, Čačak, Kruševac, Peć, Niš in Skoplje. Prav pred kratkim je bilo dokončno razpuščeno tudi društvo v Tuzli, zato se pa ustanavlja upokojska organizacija v Beogradu. — Kakor je videti, je torej društev več kakor pa banovin v državi. Izmed njih jih je sedem, ki niso v banovinskih mestih, zato seveda vprašanja, katera izmed njih so banovinska, ni mogoče tako lahko rešiti. Vprašanje je prav tako, koliko posamezna teh društev v resnici tudi poslujejo in ali niso vsaj nekatera ostala samo na papirju.

Odstop zaostale pokojnine. O tem vprašanju, ki se v praksi zelo različno obravnava, je finančno ministrstvo podalo

Uslužbenci drž. uprave razlaščenih gozdov. Kmetijsko ministrstvo je v nekem konkretnem primeru izdalo po svojem agrarnem oddelku pojasnilo, da je smatrati začasno državno upravo razlaščenih gozdov za privatno ustanovo, nje ne uslužbenca pa za privatne nameščenca. Zato po tem pojasnilu uslužbenci — državni upokojenci te ustanove ne spadajo pod določbe § 95. fin. zakona za leto 1937./38. (ki predpisuje znižanje pokojnin ob zaposlitvi v javnih službah), ker ta uprava ni ne državna, ne banovinska niti občinska ustanova.

Pozor na pravilno kolkovanje vlog! Po spremenjenem čl. 15. taksnega zakona se vloge (prošnje, pritožbe, tožbe itd., oz. zapisniki, ki nadomeščajo vloge) ne smejo sprejemati pri uradih, če niso pravilno kolkovane. Take vloge je treba takoj vrniti vlagatelju, da jih predpisno kolkuje, in ga opozoriti, da urad njegove vloge ne bo obravnaval, dokler ne bo zadostno kolkovana. Če v 30 dneh od prejema tega poziva vlagatelj ne predloži kolkov, se vloga položi k spisom in se smatra, kakor da ni bila vložena. Če naknadno stranka vlogo kolkuje, se smatra, da je bila vložena pravočasno, če je le nekolkovana vloga dospela k uradu v morebiti posebe določenem roku (n. pr. za pritožbe v 15 dneh), samó da se je naknadno kolkovanje izvršilo v predpisanem 30-dnevnem roku. — Uslužbenec, ki nekolkovano vlogo vzame v obravnavanje, se kaznuje z globo od 30 do 500 din. To kazen izreče v Beogradu fin. ministrstvo, sicer pa pristojna fin. direkcija. Zoper odločbo ni pritožbe. — Opozorjamo vse tovariše, naj se teh predpisov točno drže, da pri morebitni taksni reviziji ne bodo imeli sitnosti in trpeli kazni.

Pomožno osebje in brezplačno zdravljenje. Finančno ministrstvo je izdalo pojasnilo, da gre vlagateljem v podporni sklad pomožnega osebja v službi države (in njihovim družinskim članom) pravica do brezplačnega zdravljenja v javnih bolnicah. Le-tem gre po pravilniku o bolnišničnih taksah od 27. IX. 1934 in njegovih spremembah od 2. VIII. 1935 pravica do brezplačnega zdravljenja samo v tistih javnih bolnicah in samo pod tistimi pogoji, ki jih predpisuje navedeni pravilnik. Večje ugodnosti jim iz tega naslova ne pripadajo.

nedavno naslednje pojasnilo: »Kako morejo zasebni upniki izterjati svoje terjatve iz tekočih prejemkov aktivnih in upokojenih drž. uslužbencev, je določeno v prvem stavku § 264. u. z. in v čl. 103. in 104. pravilnika za delo odsekov računovodstva fin. direkcij itd. Ker po teh predpisih izplačevanje tekočih pokojninskih prejemkov ni dovoljeno potom odstopa (cesije), niti ni dovoljeno, da bi se zasebne terjatve zavarovale in izterjale iz navedenih prejemkov drž. uslužbencev na drug način, razen s pomočjo prepovedi, ki se postavlja s pristankom, po upravni poti in preko sodišča, ni mogoče tudi izplačevati tekočih prejemkov na podlagi izjave, niti ni mogoče s pomočjo odstopa teh prejemkov izterjati zasebne dolgov. Ker pa to ne gre za tekoče pokojninske prejemke, temveč za neizplačane pokojninske prejemke za prejšnji čas, isti ne spadajo več pod zaščito iz prvega odstavka § 264. u. z. in se dosledno temu tudi vprašanje o njihovem izplačevanju prejemniku ne more ocenjevati po tem predpisu. Za izplačevanje takih zaostalih pokojninskih prejemkov osebam, katerim so bili odstopljeni z listinami, sestavljenimi v zasebnopravnem prometu, veljajo predpisi civilnega prava.« — O tem važnem vprašanju, ki se pojavlja prav pogostoma, pa se zelo različno obravnava, bomo o priliki še pisali.

Pokojnina vdov, ki so se omožile z upokojenci. Čeprav smo že večkrat objavili točna pojasnila, si še zmeraj mnogi upokojenci niso na jasnem glede pokojnine vdove, ki se je omožila z upokojencem. Če po samem besedilu sedanjega uradniškega zakona gre taki vdovi rodbinska pokojnina, čeprav je bil njen pokojni mož že upokojen, ko se je z njo oženil. Za dosedaj pravice do rodbinske pokojnine za vdovo je važno le to, da je njen mož doživel dan 1. aprila 1931, ko je stopil v veljavo sedanji uradniški zakon. To velja tako za upokojence po zakonih iz l. 1931.

in 1923., kakor tudi za staroupokojence (upokojene pred 1. septembrom 1923), enako za civilne, kakor tudi za vojaške upokojence. — To naziranje je pa potrdil tudi državni svet v neštevilnih konkretnih primerih, načeloma pa s posebno odločbo splošne seje, ki je to stališče izrečno odobrila.

Iz organizacij

V premislek. Naročnina na naš list znaša din 3,33 na mesec, to je nekaj manj kot veljajo 3 deci cvička ali nekaj več kot pol zavojčka cigaret Zeta. Mislimo, da višina naročnine ne more bit vzrok, da se ne bi vsi državni uslužbenci in upokojenci, vsaj tistih višjih kategorij, mogli naročiti oz. obdržati lista. Slabo izpričevalo si dajemo, če ne moremo vzdržati niti enega skupnega stanovskega glasila.

Napredovanja v poštni stroki. Pred kratkim je bil objavljen ukaz o napredovanju poštinih uradnikov. Že zadnjič smo objavili, da je čakalo na napredovanje v p. t. t. stroki 2243 uradnikov raznih položajnih skupin. Zdaj je napredovalo 175 uradnikov, tako da jih je ostalo še 2068, ki čakajo na pomaknitev v višjo skupino. Od celotnega števila poštnega uradništva je to približno 40 %. Tudi v minulih letih so poštini uradniki le slabo napredovali, tako je v proračunskem letu 1934/35. napredovalo le 805 uradnikov, to je 16 % od 5037; v letu 1935/36. je napredovalo 559 uradnikov, t. j. 10,8 % od 5186; v letu 1936/37. je napredovalo 638 uradnikov,

kar pomeni 12,45 % od vseh, t. j. od 5128. V sedanjem proračunskem letu jih je došlej napredovalo komaj 489. — Tako poroča list »Jugoslov. pošta, telegraf, telefon«.

Tečaj francoščine za železničarje. Francoski krožek ljubljanske sekcije UJNZB je objavil, da meseca januarja t. l. odpre brezplačni tečaj za francoščino, kjer jo bo poučeval strokovnjak-profesor. Obisk tečaja je dovoljen članom organizacije in njihovim družinam. Tečaj je brezplačen.

Nezaposlenost učiteljskih abiturientov. Že večkrat smo poročali o ti stvari, ki tako bridko zadeva veliko število mladih ljudi, ki brezupno čakajo na nastavitev in s tem na kosček kruha. Ti nezaposleni učiteljski abiturienti imajo v okrilju JUU svoj odsek, ki vodi točno statistiko o nezaposlenih. Po sedanjem stanju čaka še 425 abiturientov na službo, nastavljenih je pa bilo letos 195. Od teh jih je iz letnika 1932 bilo 10 (ostali so še 4 brez službe), od letnika 1933 jih je bilo 50 (ostalo 20), od letnika 1934 je bila nastavljenih 49 abiturientov (ostalo 98), od letnika 1935 jih je bilo 55 (153 ostalo), a od letnika 1936 jih je bilo nameščenih 7, 150 jih pa še čaka na službo. Od teh vseh jih je zares v slabih gmotnih razmerah 75 nameščenih, 206 jih pa še čaka na službo. Pripomniti je treba, da je bilo letos upokojenih v Sloveniji 120 učiteljev oz. učiteljic, umrlo jih je pa okrog 30. Navzlic novim postavitvam je zdaj še vedno približno 400 učiteljskih mest v Sloveniji nezasedenih, medtem ko mladi abiturienti postopajo brez posla in zaslužka naokrog.

Po svetu

Zoper počasno uradovanje. Češkoslovaška vlada pripravlja osnutek zakona zoper nepotrebno zavlčevanje odločitev v upravnem postopku. Po tem načrtu se morejo vsi predmeti reševati brez nepotrebnih zakesnitv in zavlčevanja. Če niso predpisani krajši roki, je treba vsako zadevo pri upravnem oblastvu prve stopnje rešiti najkasneje vsaj v petih mesecih po vložitvi. Če se to ne zgodi, sme stranka zahtevati, naj se spis odstopi oblastvu višje stopnje, ki mora zadevo rešiti najkasneje v štirih mesecih. Če tudi tod ni odločitve, se more stranka obrniti na najvišje upravno sodišče, ki poroča o tem predsedniku vlade in določi oblastvu rok za dokončanje zadeve. Če upravno oblastvo tudi zdaj ne izda odločbe, more vrhovno upravno sodišče izreči, da gre stranki odškodnina do 10.000 Kč zaradi počasnega uradovanja oz. neupravičenega zavlčevanja. To odškodnino bo mogoče izterjati tudi izvršnim putem.

Položaj belgijskih železničarjev. Stara zahteva železničarjev v Belgiji je bila, naj bi se njihovi prejemki urejali skladno z zvišanjem cen življenjskih potrebščin, torej z indeksom cen. S to zahtevo so že pred leti prodrli, tako da so se jim urejevale plače vsakega pol leta in to z ozirom na naraščanje indeksa poglavitnih življenjskih potrebščin. Zdaj se je njihov položaj izboljšal še toliko, da se bodo te spremembe določevale vsak mesec sproti. Tako so prejeli za lanski april plače že zvišane za 7,5 %, zaradi nadaljnje naraščanja draginje v Belgiji so se pa za maj določile še za 5 % zvišane plače. — Bilo bi priporočljivo tudi za nas in ne le za železničarje.

Zvišanje plač železničarjem na švedskem. Švedski parlament je nedavno zvišal službene prejemke železniškim uslužbencem, zlasti nižjim kategorijam istih. Zvišale so se temeljne plače in sicer celó precéj preko vladnega predloga, prav tako so pa povečali tudi rodbinske doklade za otroke in odpravili omejitve, po kateri je prejemal vsak uslužbenec za otroka samo do določenega števila otrok, za nadaljnje pa ne. Zvišanje je prav znatno.

Predrage čekovne položnice. Iz nekega avstrijskega lista posnamemo, da so poštne čekovne položnice v Avstriji izredno drage. Velja namreč tam 1000 položnic 30 šilingov. Preračunano na šilinge velja isto število položnic na Češkoslovaškem 9,45, na Poljskem 6,60, na Francoskem 5,06, v Belgiji 15,80, v Jugoslaviji pa 17,16 šilinga. Iz tega sledi, da so takoj za Avstrijo v Jugoslaviji čekovne položnice najdražje. Menda velja tudi za nas isto, kar je pojasnila avstrijska vlada, da je namreč smatrati nabavno ceno čekovnih položnic kot posebno pristojbino, ki znači za pošto hranilnico prav lep dohodek.

Izplačevanje pokojnin v Avstriji. Svoj čas so v Avstriji uvedli dvakratno izplačevanje pokojnin na mesec, tako da še danes prejemajo avstrijski upokojenci polovico pokojnine vsakega prvega, drugo polovico pa vsakega 15. dne v mesecu. Ta delitev je bila potrebna pred leti, ko so bili dohodki avstrijske države tako nizki, da ni mogla redno začetek meseca izplačati celotnih pokojnin. Ker so se finančne razmere v Avstriji v zadnjih letih izboljšale, se čujejo vedno glasnejše zahteve odložitvi upokojencev, naj se spet prične izplačevanje pokojnin začetek meseca, ker dvojno izplačevanje ni več potrebno.

Nove knjige

»Zdravje«. Vsebina 11. številke minulega letnika: Dr. Franjo Smerdu: Zdravniki in častniki. Sr. Tonka Jaklič: Pota zaščitne setre. Dr. B. Premrov: Šport in zima. Kako so nekdanji zdravniki. Dr. F. G.: Očesna obolenja in oslepljenja pri raznih boleznih. Podaljšaj si življenje — s kislim zeljem. Dr. L. Dojmi: Trdo srce. Glasnik higijenskih ustanov. Drobline. — Vsebina 12. (zaključne) številke: D. L.: Nekaj besed o športu kot vzgojnem sredstvu. Novo sredstvo proti utrujenosti. Dr. F. G.: Naj-

važnejši bolezenski pojavi. Dr. L. Dojmi: Dežurstvo. Zakaj ne pójše? S klobukom in brez njega. Glasnik higijenskih ustanov. Drobline. — »Zdravje« izhaja vsakega 15. dne v mesecu in velja za vse leto 30 din. Uprava je v Ljubljani, Pred škofijo 1. — Našim bralcem list, ki je edini slovenski poljudni zdravstveni mesečnik, prav toplo priporočamo. Značilno za naše čase in za zanimanje ljudi je opazka uprave, da se mora »Zdravje« boriti za svoj obstanek.

Zdravstveni drobiž

PREHLAJENJE

Docim prevladujejo poleti bolezni prebave, trpijo pozimi najbolj dihalni organi. Navadno rečemo, da smo se prehladili, a si o bistvu »prehlajenja« nismo prav na jasnem.

Bistvo prehlajenja obstoji v tem, da se zniža odpornost organizma napram vplivom, ki nas napravijo bolne. Zlasti vplivom bakterij se s prehlajenjem odprejo vrata večkrat na stežaj. Pljučnica, difterija, influenza, legar itd. bruhejo pogosto šele zaradi prehlajenja na dan; kajti nahajanje malih, te bolezni povzročajočih živih bitij v organizmu, še nikakor ni pogoj bolezni. Priti morajo zraven še drugi momenti, in eden najbolj učinkovitih je ravno prehlajenje.

Glede nastanka te učinkovitosti prehlajenja obstojita dve naziranj. Po enem naziranju je to posledica motenj v obtoku in razdelitvi krvi, pri čemer je motenje povzročeno po vplivu mraza: kri se v velikih množinah od telesne površine proč zajezi proti notranjim organom, in dalje časa trajajoča preobilica krvi v notranjosti pospešuje razraščanje bakterij. Drugo naziranje pa pravi, da so bolezni povzročajoči vplivi prehlajenja, direktna posledica ohlajenja krvi, ki kljub morebitni majhni izmeri vseeno zadostuje, da oškoduje in oslabi one naravne zaščitne moči, ki jih more normalna kri razviti napram bakterijam in njih strupom. Zlasti Rubnerjeva raziskovanja so dognala, da morejo tudi zelo majhna in celo neobčutna mrazna dražila na organizem škodljivo vplivati, samo da dosti dolgo časa trajajo. Majhna izguba toplote, ki je niti ne opazimo in ki jo povzroča hladen preprih na kakšnem določenem delu telesa, se polagoma tako nakopiči, da se pojavi slednjič notranji mrazilni vpliv.

Okolnost, da večina prehladnih bolezni ne nastopi v mrzlem zimskem času, temveč v pozni jeseni in v prvi pomladanski dobi ali pa tudi pri ne ravno hudem zimskem mrazu, nam dokazuje, da hudi mraz sam na sebi ne povzroča bolezni. Strah

pred prehlajenjem na prostem je torej pri zdravih ljudeh neutemeljen, pa naj bo mraz še tako strupen. Kakšna naj bo pozimi naša obleka, o tem govorimo v drugem članku. Vsekakor je pa nespametno, če spimo pozimi v mrzlih nezakurjenih sobah ali celo pri odprtih oknih! Prav v nasprotju s splošno razširjenim mišljenjem mrazno dražilo ne pospešuje spanja, temveč ga le ovira. Organizem je tedaj brez krepljenega spanja, ki je ravno pozimi tako potrebno, in postane tako tem laže žrtev vseh mogočih škodljivih vplivov. Tudi moramo paziti na preprečenje mrzlega prepiha, ki je tako zelo škodljiv. Slabo zapirajoča okna, široke zračne razpoke med spodnjim robom vrat in tal, posebno tam, kjer so stalno kurjeni in nekurjeni prostori drug poleg drugega, dajo povod za nastanek enostranskega mrzlega prepiha.

Paziti moramo seveda tudi, da nalezljivih prehladnih bolezni ne prenesemo na druge. Zlasti pazimo na otroke, da jih ne bomo božali in poljubovali in kihali vanje, če smo prehlajeni. (Iz »Zdravja«.)

SMUČARJI, POZOR! Nabavite si nujno potrebno knjigo: Kump: Smučanje, din 30,—.

Roka roko umiva. Učitelji so člani nabavljajnih zadrug. Zadruga kupuje svoje potrebščine pri Učiteljski tiskarni. Čim dosledneje bo to izvedeno, tem bolje bo za oba dela.

Ste že naročili vsaj en »Zvonček« za otroke vaših znancev v inozemstvu?

Ne pozabite naročiti revijo »Kroniko«. Četrtna naročnina 20 din.

Jasnit, svetlopisni papir, naročite v Učiteljski tiskarni, ki ima tudi papirnico.

Vse kar rabite, naročite pri
UČITELJSKI TISKARNI

Tovariši!
Tvrdke, ki
inserirajo
priporočamo

NAJVEČJI SLOVENSKI DENARNI ZAVOD
MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

ima lastnih rezerv okoli din
25.000.000.—

Nove in oproščene vloge din
195.900.000.—

so vsak čas izplačljive brez vsake omejitve.

Za vse obveze hranilnice jamči

Mestna občina Ljubljanska

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413.
Posojila do Din 10.000.— vsem javnim nameščencem
po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Priporočamo tvrdko

M. Tičar, Ljubljana

za nakup vseh pisarniških
in šolskih potrebščin.

Naročate „Naš Glas“

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin c. z. z o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 • Telefon št. 2421

Širite

zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.